

MIÊN MAN CHỖN BỒNG LAI

VÙNG ĐẤT HÀ TÂY CŨ VỐN NỔI TIẾNG VỚI NHIỀU DANH THẮNG: NHỮNG NGÔI CHÙA LÂU ĐỜI, NHỮNG HANG ĐỘNG HIẾM TRỞ ĐÂY HUYỀN TÍCH... VỀ QUỐC OAI, GHÉ QUA CHÙA THẦY, XUỐNG THĂM BỂ XƯƠNG NGƯỜI TRONG THẮN QUANG ĐỘNG, ĐỪNG QUÊN DỪNG CHÂN Ở ĐỘNG HOÀNG XÁ, CÁCH ĐÓ CHỈ CHỪNG 3KM.

“LONG LANH ĐÁY NƯỚC IN TRỜI”

Lối vào động Hoàng Xá cổ kính, thâm u và yên bình, rợp bóng cây. Đường như cái ôn ào, ngọt ngào của phố thị cũng ngỡ ngàng dừng bước trước hồ sen mênh mông, mát rượi ngay bên trái cổng vào. Trong âm thanh huyền hoặc, mơ màng của tiếng cầu kinh Phật, thấp thoáng đâu đây bóng nàng công chúa Man Đê kiều diễm khi xưa đang cùng vua cha là Hùng Vương thứ 16 ngự thuyền ngao du sơn thủy qua đây. Ngài đã định chọn Hoàng Xá làm nơi đóng đô, nhưng thuyết phong thủy đã chỉ ra những điều khiến Ngài không thể nào làm thế.

Con đường nhỏ mở ra hai lối. Bên phải dẫn vào chùa Hoàng Xá. Ngôi chùa có lịch sử lâu đời, được xây từ thời nhà Lý (năm 1080). Dù đã được trùng tu, tôn tạo nhiều lần, nhưng tiếng tụng kinh thoảng trong trời chiều vẫn gọi lên vẻ tôn nghiêm, thuần khiết nơi cõi Phật. Lối bên trái hướng về phía động.

Động Hoàng Xá là một cái hang khá lớn, nằm trong lòng núi Hoàng. Nhìn từ xa, núi Hoàng như một con voi khổng lồ, nên người ta còn gọi đây là núi Tượng Linh. Truyền rằng, ngày xưa Cao Bá Quát khởi binh chống triều đình, đã đóng quân ở chân núi Hoàng. Trong một trận chiến gần chân núi, ông

thua trận... Sông núi Sài Sơn còn mãi tiếc thương cho người anh hùng ra tay trừ bạo cứu dân.

Bước qua bậc thang đá dẫn lên cửa động, một không gian đẹp hiện ra. Vòm động cao, rộng và rất thoáng. Động có sức chứa đến cả nghìn người. Chính giữa động là nơi thờ Cao Xuân Dục (1842-1923). Tượng mặc triều phục, đội mũ cánh chuồn, được đắp chìm trong đá núi, cao khoảng 5m so với mặt đất. Về vị quan này, cũng có những câu chuyện còn được người dân lưu truyền mãi. Sử cũ chép rằng, Cao Xuân Dục vốn là vị quan được triều Nguyễn trọng dụng. Thế nhưng, khi Pháp sang xâm lược nước ta, tên Hoàng Cao Khải âm mưu trở thành Phó Vương. Hắn ép các quan lớn, có uy tín trong triều phải ký vào một tờ biểu dâng vua. Nhưng Cao Xuân Dục đã khảng khái trả lời:

“Thiên vô nhị nhật
Quốc vô lưỡng vương
Thần Cao Xuân Dục
Bất khả ký”

Tạm dịch:

“Trời không thể có hai mặt trời

Nước không thể có hai vua

Thần Cao Xuân Dục

Không thể ký”.

Cũng vì thế mà ông bị giáng chức, về làm tri phủ Quốc Oai. Ông thanh liêm, chính trực, được nhân dân yêu mến. Sau khi ông mất, người dân nhớ ơn mà tạc tượng thờ ngay chính giữa động Hoàng Xá. Ngay trước ban thờ Cao Xuân Dục là

một phiến đá rộng và khá bằng phẳng. Tương truyền nó là bàn cờ của các vị khách tiên.

Vách động phía bên trái có khắc chìm những bài thơ bằng chữ Hán. Đó là những bài thơ mà người đến sau viết ca ngợi Cao Xuân Dục và vẻ đẹp của động Hoàng Xá. Trong số đó có một bài còn khá rõ nét chữ, do tri phủ Quốc Oai là Trần Trọng Triết cảm tác, được dịch là:

“Năm Tân Hợi, tháng Ba Nam Lịch
Rượu với đàn một phách lên non

Cao Nhân: người khuất tượng còn
 Ngàn thu nước lũ vẫn còn đá trở
 Guong nhật nguyệt sớm trưa xế bóng
 Tháp trần lang ngói hóng gió mây
 Gặp tiên một buổi hôm nay
 Mà lòng đã chắc những ngày một hai”.

Cửa động hướng về phía Đông Nam, nhìn ra hồ sen bát ngát. Giữa hồ sen xanh biếc là thủy đình mái cong cổ kính. Kiến trúc thủy đình thường bắt gặp ở những ngôi chùa, đền bệ thế, có từ lâu đời như chùa Thầy, hay đền Cổ Loa. Hồ sen trải dài từ đầu lối vào khi này, được gọi là Giếng Cỏ. Sen là loài hoa thanh khiết của xứ Phật, thủy đình xây giữa hồ sen là hàm ý phiêu diêu, thoát tục.

Cuối động thông ra ngoài, là hướng Tây Bắc. Ánh sáng từ cửa sau động hắt vào làm cho bức tranh trong động trở nên thú vị với hai mảng màu sáng tối tương phản. Nhưng, thuyết phong thủy coi kiểu động có cửa thông ra phía sau như Hoàng Xá là “xuyên sơn”, không tốt cho sự phát triển vững bền. Đây là lý do khiến Hùng Vương không chọn nơi này làm kinh đô như dự định.

Những ô “giếng trời” – khoảng vòm cao rộng, thông với bên ngoài, tạo thành những luồng sáng huyền ảo chiếu xuống. Ngược nhìn lên phía đó, thấy ánh sáng như đã được sàng lọc qua lá cây rừng, vừa như cột sáng thẳng đứng, vừa như những hạt bụi li ti trắng xóa. Đứng dưới luồng sáng đó, dễ tưởng tượng ra một vị tiên ông đang ngồi chấp tay thiền định.

CHỐN BỔNG LAI BỊ QUÊN LÃNG

Đường vào động Hoàng Xá thưa vắng khách lại qua. Cổng vào đã quá cũ kỹ, tối tàn... dù động đã được công nhận là di tích lịch sử. Đến Quốc Oai, người ta chỉ biết chùa Thầy, chùa Long Đẩu, vào Thân Quang động (tức là hang Cốc Cỏ), biết núi Phương Hoàng... mà quên đi động Hoàng Xá nằm ngay gần đó.

Tấm biển quy định mà Ban quản lý di tích đặt ở cổng vào đã quá cũ kỹ và hình như chẳng ai để ý đến nữa. “Muốn tham quan phải được sự hướng dẫn của nhân viên Ban quản lý, muốn quay phim chụp

ánh phải được phép của Ban quản lý” v.v... Thế nhưng, nhân viên Ban quản lý ở đó chỉ là mấy cụ già trông xe. Đi vào trong động, đang mải miết ngắm nhìn chốn bồng lai tiên cảnh hiếm hoi, thì bỗng đá phải một anh chàng mặt mũi xám xịt đang nằm ngủ. Anh ta đứng dậy và bước đi. Cái ngáp ngủ mệt mỏi và dáng đi xiêu vẹo của anh ta làm tôi lạnh cả người. Anh bạn đi cùng rĩ tai: “Ở đây nhiều người nghiện lắm, phải cẩn thận!”. Tôi phát hoảng. Ở bên kia còn có một người nữa cũng đang ngồi vắt vẻo, điệu bộ giống hệt anh này!

Bàn cờ tiên nay là chỗ đánh bài cho trẻ con và là chỗ nấu nướng ăn uống của người khách nào lạc bước vào đây. Một cái gác nhỏ phía gần cổng sau trở thành nơi xả rác và nhà vệ sinh cho

những người đến đây “thường lãm”.

Phong cảnh hữu tình, núi non đậm màu huyền thoại... Mỗi phiến đá, mỗi dòng chữ Nho tạc vào vách động đều mang đậm sắc màu văn hóa và giá trị lịch sử lớn lao. Tưởng như sự yên bình, tĩnh lặng thâm u này sẽ giúp cho chốn bồng lai tiên cảnh này còn mãi, không bị cái xô bồ hỗn loạn của thế giới bên ngoài xâm phạm tới... Nhưng khi đứng trước cửa động, hướng tầm mắt ra xa, đón cơn gió mát lành, thanh khiết từ hồ sen thổi tới, chợt thấy lòng buồn xót xa cho một chốn bồng lai đang chìm vào quên lãng.

MAI HOA

